

Komandor Stanley W. Raczek, MD US Navy – inicjator polsko-amerykańskiego partnerstwa w dziedzinie psychiatrii wojskowej, 1993–2008

CDR Stanley W. Raczek, MC US Navy – Initiator of Polish-American Partnership in Military Psychiatry, 1993–2008

Stanisław Ilnicki

Klinika Psychiatrii, Stresu Bojowego i Psychotraumatologii CSK MON WIM w Warszawie;
kierownik: płk dr n. med. Radosław Tworuz

Streszczenie. W artykule przedstawiono osobę doktora Stanleya W. Raczka, amerykańskiego psychiatry polskiego pochodzenia, komandora US Navy, oraz jego zasługi w dziedzinie nawiązania współpracy polskich i amerykańskich psychiatrów wojskowych. Opisano jego rodowód, przebieg studiów i pracy zawodowej w Polsce, okoliczności emigracji do USA, etapy asymilacji w tym kraju oraz służbę w korpusie medycznym amerykańskiej Marynarki Wojennej. Scharakteryzowano jego rolę w organizacji trzech polsko-amerykańskich konferencji naukowo-szkoleniowych psychiatrów wojskowych: w Warszawie–Krakowie (1998), San Diego (1999) oraz Warszawie–Krakowie (2001), uwiecznionej podpisaniem listów intencyjnych o współpracy naukowo-szkoleniowej Centralnego Szpitala Klinicznego Wojskowej Akademii Medycznej w Warszawie z Medycznym Centrum Marynarki Wojennej USA w San Diego. Podkreślono znaczącą rolę dr. Raczka w nawiązaniu efektywnej współpracy naukowej między Virtual Reality Medical Center w San Diego i Wojskowym Instytutem Medycznym w Warszawie w zakresie terapii PTSD z zastosowaniem technologii VR. Scharakteryzowano jego wielostronną działalność w organizacjach polonijnych na rzecz zacieśnienia relacji z ojczystym krajem. Załączono informacje o przyznanych mu za tę działalność wysokich polskich odznaczeniach oraz wiadomości o jego najbliższej rodzinie.

Słowa kluczowe: psychiatria wojskowa, historia polskiej psychiatrii, leczenie PTSD

Abstract. The paper presents Stanley W. Raczek, MD, an American psychiatrist of Polish origin, Commander in US Navy, and his merits in establishing cooperation between Polish and American military psychiatrists. Dr. Raczek's life history, his studying and work in Poland, circumstances of his emigration to the USA, phases of assimilation in the United States and, finally, his service in the medical corps of the US Navy are described. CDR Raczek's contribution to organization of three Polish-American scientific and educational conferences: in Warsaw and Krakow (1998), in San Diego (1999) and again in Warsaw and Krakow (2001) is discussed. During the last conference held in Warsaw, Letters of Intent on partnership between the Central Clinical Hospital of the Warsaw Military Academy of Medicine and the US Navy Medical Center in San Diego were signed. The significant role played by dr. Raczek in building the effective cooperation between the Virtual Reality Medical Center of San Diego and the Warsaw Military Medical Institute in the therapy of PTSD enhanced with the VR technology is also presented. Dr. Raczek's various activity among the Polish community organizations, aimed at building close relations with his motherland is characterized. Furthermore, information on high-rank medals he was awarded for that activity and data on his next of kin is presented.

Key words: history of Polish psychiatry, military psychiatry, PTSD treatment

Nadesłano: 5.03.2021. Przyjęto do druku: 30.03.2021

Nie zgłoszono sprzeczności interesów.

Lek. Wojsk., 2021; 99 (2): 86–92

Copyright by Wojskowy Instytut Medyczny

Adres do korespondencji

dr hab. med. Stanisław Ilnicki
Klinika Psychiatrii, Stresu Bojowego
i Psychotraumatologii CSK MON WIM
ul. Szaserów 128, 04-141 Warszawa
e-mail: silnicki@wim.mil.pl

Pierwszy raz spotkałem komandora doktora Stanleya Raczkę, amerykańskiego psychiatrę wojskowego polskiego pochodzenia, w przerwie obrad XXXVII Zjazdu Psychiatrów Polskich w Poznaniu, wiosną 1992 r. Przyjechał wówczas do Polski po ponad 16-letniej nieobecności w ojczystym kraju. Zamieniłem z nim wtedy kilka kurtuazyjnych zdań, bez rozważania możliwości przyszłej zawodowej współpracy. W tamtym czasie, pół roku po likwidacji Układu Warszawskiego, współpracę taką trudno było sobie nawet wyobrazić. Obchodzony obecnie jubileusz 100-lecia psychiatrii w Wojsku Polskim (WP) stwarza okazję, by przedstawić osobę doktora Stanleya Raczkę czytelnikom „Lekarza Wojskowego” i opisać rolę, jaką odegrał w tej historii.

Stanisław W. Raczek urodził się 20.10.1945 r. we Włodarach, małej wiosce koło Nysy, jako drugi z sześciorga dzieci Jana Raczkę, z zawodu kolejarza, i Józefy z domu Kolonko. Jego rodzice, pochodzący z okolic Żywca, tuż po wojnie przenieśli się na Opolszczyznę w ramach zasiedlania tzw. Ziemi Odzyskanych. Po roku rodzina przeprowadziła się do Nowego Lasu, innej małej miejscowości koło Nysy, w której Stanisław Raczek ukończył szkołę podstawową. Naukę kontynuował w I Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Żywcu, mieszkając u babci w pobliskim Kocierzu Moszczanickim. Maturę zdał w 1963 r. Chciał być matematykiem, ale wybrał studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej (AM) we Wrocławiu. Podczas studiów szczególnie zainteresowała go psychiatria. Był aktywnym członkiem Studenckiego Koła Naukowego i zorganizował dwa wakacyjne studenckie obozy „naukowo-badawcze” w Szpitalu Psychiatrycznym w Stroniu Śląskim koło Kłodzka. Dyplom lekarza otrzymał w 1969 r. Staż podyplomowy i specjalizacyjny z psychiatrii odbył w Wojewódzkim Szpitalu – Sanatorium Neuropsychiatrii Dziecięcej w Krośnicach k. Milicza. Spotkał tam swoją przyszłą żonę Marię, która pracowała w tym szpitalu jako wychowawczyni sanatoryjnych dzieci, studiując jednocześnie pedagogikę specjalną na Uniwersytecie Wrocławskim.

Od 1972 do 1975 r. dr Stanisław Raczek pracował w Klinice Psychiatrycznej AM we Wrocławiu na stanowisku asystenta-doktoranta. Tematem jego rozprawy doktorskiej były „Problemy alkoholizowania się dzieci i młodzieży w Polsce”. W 1975 r., po nagłym zwolnieniu z uczelni, wyemigrował do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Pracując w prywatnym gabinecie radiologicznym w Nowym Jorku jako „pomocnik lekarza”, uczył się angielskiego i przygotowywał do egzaminów nostryfikacyjnych, które zdał w 1978 r. Następnie zdał egzamin kwalifikacyjny na rezydenturę z psychiatrii w Beth Israel Medical Center w Nowym Jorku [1]. Po jej ukończeniu, w czerwcu 1982 r., jako Stanley W. Raczek, wstąpił do Amerykańskiej Marynarki Wojennej (United States Navy [USN]). Otrzymał stopień Lieutenant i został skierowany do Naval Regional Medical Center

Rycina 1. CAPT Rizzi, komendant Naval Medical Center Portsmouth, gratuluje dr. Raczkowi awansu na stopień Lieutenant Commander, w obecności jego żony Marii, 3.12.1983 r.

Figure 1. CAPT Rizzi, Commanding Officer of the Naval Medical Center Portsmouth, is congratulating dr. Raczek for his elevation to the rank of Lieutenant Commander, in the presence of his wife Maria, Dec. 3, 1983

Portsmouth, Virginia, gdzie poznawał specyfikę psychiatrii wojskowej. Po roku awansował na stopień Lieutenant Commander i został przyjęty w poczet oficerów US Navy (ryc. 1.). W 1984 r., po zdaniu egzaminu przed American Board of Psychiatry and Neurology, uzyskał amerykański certyfikat specjalisty psychiatry.

W 1986 r. dr Stanley Raczek został skierowany na stanowisko szefa Oddziału Psychiatrii US Naval Hospital w Neapolu, który zapewniał pomoc medyczną personelowi i rodzinom amerykańskich wojsk (Navy, Marines, Army, Air Force) stacjonujących we Włoszech i w Grecji oraz pracownikom i członkom rodzin Amerykańskiej Ambasady w Rzymie oraz Konsulatu w Neapolu. W czasie konfliktu w Zatoce Perskiej (1991 r. – *Desert Storm*) szpital w Neapolu był pierwszym etapem ewakuacyjnym dla rannych i chorych żołnierzy amerykańskich z Kuwejtu i Iraku. Ciężej ranni byli transportowani do amerykańskiego szpitala w Ramstein w Niemczech, a potem do Stanów Zjednoczonych. U wielu hospitalizowanych rozpoznawano zaburzenia psychiczne związane ze stresem bojowym.

Doktor Raczek wspomina: „W okresie mojej prawie pięcioletniej służby w Neapolu nasza córka Kasia uczęszczała do amerykańskiego przedszkola, a żona Maria uczyła się intensywnie języka włoskiego. Z żonami innych oficerów organizowała wycieczki do bliższych i dalszych turystycznych atrakcji, takich jak Wezuwiusz, Herkulanum, Pompeja, Capri czy Amalfi Coast. Z czasem nabrała takiego doświadczenia, że sama organizowała dla rodaków przyjeżdżających z Polski wycieczki do tych miejsc. Często wyjeżdżaliśmy do Rzymu, do Watykanu, na spotkania z naszym polskim Papieżem. Braliśmy udział w audiencjach i pasterkach celebrowanych przez

Rycina 2. Maria, Kasia i Stanley Raczek na prywatnej audiencji u Papieża Jana Pawła II w Watykanie, 24.12.1989 r.

Figure 2. Maria, Kasia and Stanley Raczek at a private audience with Pope John Paul II in the Vatican, Dec. 24, 1989

Ojca Świętego. Raz dostąpiliśmy zaszczytu uczestniczenia w Mszy świętej w małej prywatnej kaplicy Papieża. Potem zostaliśmy zaproszeni do przylegającej do kaplicy papieskiej biblioteki, gdzie przed choinką, udekorowaną polskimi bombkami, Papież wypytywał nas o okoliczności naszego pobytu we Włoszech, pobłogosławił i obdarował różańcami (ryc. 2.). Jednak największym wydarzeniem był dla nas przyjazd do Neapolu moich rodziców. Rodzice byli szczęśliwi, że mogli się spotkać z nami, uściskać pierwszy raz swoją amerykańską wnuczkę, zobaczyć trochę Włoch, spotkać się z polskim Papieżem w Watykanie, a my – że po tylu latach mogliśmy, choć krótko, być z nimi.”

Po powrocie w 1991 r. do USA komandor Raczek kontynuował służbę w Naval Medical Center San Diego (NMCSD) w Kalifornii, jednym z największych i najnowocześniejszych amerykańskich szpitali wojskowych („The Pride of Navy Medicine”). Pełnił w nim funkcję zastępcy szefa Oddziału Psychiatrycznego. Oprócz obowiązków klinicznych i administracyjnych odpowiadał za szkolenie studentów i rezydentów oraz uczestniczył w pracy naukowej, której wyniki publikował i przedstawiał na licznych konferencjach naukowych [2-5].

W roku 1997 został ponownie delegowany do US Naval Hospital w Neapolu, który zabezpieczał medycznie żołnierzy państw NATO biorących udział w operacjach wojskowych na terenie byłej Jugosławii. Podczas tego pobytu, w czerwcu 1998 r. – z własnej inicjatywy – zorganizował wizytę delegacji amerykańskich psychiatrów wojskowych w Polsce. W skład delegacji weszli: CAPT Michael Bailey – szef Oddziału Psychiatrycznego NMC w San Diego, COL George Pierożyński – psychiatra, emerytowany oficer US Army z El Paso w Teksasie, i on sam. Delegacji przewodniczył CAPT Albert Shimkus – zastępca komendanta Szpitala Marynarki Wojennej w Neapolu.

Rycina 3. I Sympozjum Polskich i Amerykańskich Psychiatrów Wojskowych, Warszawa-Kraków; (w przykłiku) COL Pierożyński, (pierwszy rząd od lewej) CAPT Bailey, płk Trybusz, CDR Raczek, płk Florkowski, płk Illicki, (drugi rząd) CAPT Shimkus, płk Kocur, płk Malewicz, 10.06.1998 r.

Figure 3. 1st Symposium of Polish and American Military Psychiatrists, held in Warsaw and Krakow; (kneeling) COL Pierożyński, (first row, from left) CAPT Bailey, COL Trybusz, CDR Raczek, COL Florkowski, COL Illicki, (second row) CAPT Shimkus, COL Kocur, COL Malewicz, Oct. 6, 1998

Członkowie tej delegacji wzięli udział w zorganizowanym w dniach 9–10.06.1998 r. w Warszawie i Krakowie I Sympozjum Naukowym Psychiatrów Polski i Stanów Zjednoczonych AP (ryc. 3.). Można uznać, że po rekonesansie w 1993 r. w Wojskowej Akademii Medycznej (WAM) w Łodzi [6] sympozjum to zapoczątkowało faktyczną współpracę szkoleniową polskich i amerykańskich psychiatrów wojskowych.

12 marca 1999 r. Polska stała się członkiem Sojuszu Północno-Atlantyckiego (NATO). W tym samym roku, w dniach 16–25 października, odbyło się w NMC San Diego w Kalifornii II Polsko-Amerykańskie Sympozjum Psychiatrii Wojskowej. Gospodarzami sympozjum byli RADM Alberto Diaz – Komendant NMC, CAPT Michael Bailey – szef Oddziału Psychiatrycznego NMC, oraz CDR Stanley Raczek, czasowo delegowany z US Naval Hospital w Neapolu. W skład delegacji WP wchodził: płk Antoni Florkowski, płk Wojciech Gruszczyński, płk Stanisław Illicki i mjr Zbigniew Wawrzyniak; pierwszymi trzem towarzyszyły ich żony (ryc. 4.).

Bogaty program naukowo-szkoleniowy pobytu obejmował m.in. wykłady i spotkania z wybitnymi przedstawicielami amerykańskiej medycyny wojskowej, zwiedzanie NMC, Wydziału Medycznego Uniwersytetu San Diego (UCSD) i Centrum Medycznego Administracji dla Veteranów (VAMC), a także wizyty na lotniskowcu USS John C. Stennis oraz okręcie szpitalnym USNS Mercy. Program ten uzupełniły m.in.: spotkanie w Biurze Burmistrza (Office of the Mayor) San Diego Pani Susan Golding, wzruszające spotkania z kalifornijską Polonią, wizyty w rezydencjach – RADM Alberto Diaza i jego

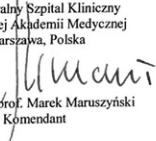
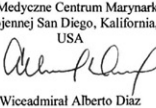
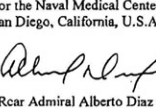
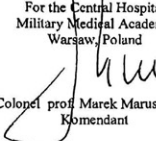
żony Margaret, CAPT Michaela Baileya i jego żony Leslie Day, w Polskim Salonie Artystycznym w San Diego (PSASD) – w rezydencji Państwa Marii i Andrzeja Szmidtów, w domu Pani doktor Zofii Dziewanowskiej, w zorganizowanej przez doktora Jerzego Barankiewicza pozaprogramowej eskapadzie do meksykańskiej Tijuany i in. Wysiętek Polonii włożony w organizację pobytu naszej delegacji i emocjonalne reakcje uczestników spotkań na widok polskich mundurów wojskowych oraz rogatywek z orłem w koronie wskazywały, że nasz pobyt w San Diego dla wielu spotykających się z nami rodaków był namiastką spotkania z Polską.

W 2000 r. doktor Raczek wrócił z oddelegowania do Neapolu i podjął swoje dawne obowiązki na Oddziale Psychiatrycznym NMC. Przygotowywał również III Sympozjum Naukowo-Szkoleniowe Polskich i Amerykańskich Psychiatrów i Psychologów Wojskowych, które odbyło się 10–14 września 2001 r. w Warszawie i Krakowie. W oficjalnej części sympozjum 10 września Komendant CSK WAM w Warszawie płk prof. Marek Maruszyński i Komendant Centrum Medycznego Marynarki

Rycina 4. II Sympozjum Polskich i Amerykańskich Psychiatrów Wojskowych w San Diego, od lewej płk Florkowski, płk Ilnicki, płk Gruszczyński, CAPT Bailey, mjr Wawrzyniak, CDR Raczek, 22.10.1999 r.

Figure 4. 2nd Symposium of Polish and American Military Psychiatrists, held in San Diego, from left COL Florkowski, COL Ilnicki, COL Gruszczyński, CAPT Bailey, MAJ Wawrzyniak, CDR Raczek, Oct. 22, 1999

 LIST INTENCYJNY MIĘDZY CENTRALNYM SZPITALEM KLINICZNYM WOJSKOWEJ AKADEMII MEDYCZNEJ, WARSZAWA, POLSKA A CENTRUM MEDYCZNYM MARYNARKI WOJENNEJ, SAN DIEGO, USA	 LETTER OF INTENT ON BEHALF OF NAVAL MEDICAL CENTER SAN DIEGO, CALIFORNIA, USA AND THE CENTRAL HOSPITAL MILITARY MEDICAL ACADEMY, WARSAW, POLAND		
I. Listem tym Komendant Centralnego Szpitala Klinicznego Wojskowej Akademii Medycznej w Warszawie oraz Komendant Centrum Medycznego Marynarki Wojennej w San Diego wyrażają intencję poszukiwania form rozwoju współpracy między obu Ośrodkami. II. Centralny Szpital Kliniczny Wojskowej Akademii Medycznej w Warszawie oraz Centrum Medyczne Marynarki Wojennej w San Diego łączy wiele wspólnych cech. Będąc największymi ośrodkami medycznymi w swych krajach odgrywają one wiodącą rolę w zakresie działalności klinicznej, edukacyjnej oraz w zakresie badań naukowych. Są one również wiodącymi ośrodkami wdrażającymi do medycyny wojskowej najbardziej nowoczesne technologie. III. W oparciu o powyższe Komendant Centralnego Szpitala Klinicznego Wojskowej Akademii Medycznej w Warszawie oraz Komendant Centrum Medycznego Marynarki Wojennej w San Diego zobowiązują się do aktywnego poszukiwania form przyszłej współpracy w dziedzinie nowoczesnych technik leczniczych, wspólnych szkoleń, wspólnych badań naukowych oraz w zakresie wymiany informacji medycznej. IV. Sygnatariusze Listu Intencyjnego wyrażają głębokie przekonanie, iż przyszła współpraca obu wojskowych ośrodków medycznych będzie korzystna dla obu stron i przyczyni się do bardziej skutecznego rozwiązywania problemów medycyny wojskowej dwudziestego pierwszego wieku. V. Niniejsze porozumienie sporządzono w Warszawie dnia 10 września 2001 roku w dwóch egzemplarzach, jeden w języku polskim i jeden w języku angielskim. Porozumienie wchodzi w życie z dniem podpisania.	I. This letter serves to express the intent on the part of the Commander, Naval Medical Center, San Diego and the Commander, Central Hospital Military Medical Academy, Warsaw, Poland to explore the possibility of developing the future cooperation between two Centers. II. The Naval Medical Center, San Diego and the Central Hospital Military Medical Academy, Warsaw have in common their roles as major military medical facilities with large clinical, teaching and research functions. They also are the leading centers in developing and implementing the most advanced technology in military medicine in their respective countries. III. Based on these shared aspects the Commander, Naval Medical Center, San Diego and the Commander of the Central Hospital Military Medical Academy, Warsaw will explore avenues of possible cooperation in the areas of mutual interest with regard to the advanced practice of medicine, medical training, clinical research and exchange of medical information. IV. It is believed that the future cooperation of both medical military Centers will be beneficial to both organizations and will facilitate meeting the challenges of military medicine in the twenty-first century. V. This Letter of Intent is executed on the 10th of September 2001, in Warsaw, Poland, as two documents, one in English and one in Polish. As of this date, our signatures below affirm this Letter.		
Za Centralny Szpital Kliniczny Wojskowej Akademii Medycznej Warszawa, Polska Pulownik prof. Marek Maruszyński Komendant	Za Medyczne Centrum Marynarki Wojennej San Diego, Kalifornia, USA Wiceadmiral Alberto Diaz Komendant	For the Naval Medical Center San Diego, California, U.S.A. Rear Admiral Alberto Diaz Commander	For the Central Hospital Military Medical Academy Warsaw, Poland Colonel prof. Marek Maruszyński Komendant

Rycina 5. Listy Intencyjne w sprawie współpracy między 2 CSK WAM w Warszawie i NMC San Diego z 10 września 2001 r.

Figure 5. Letters of Intent on partnership between the 2nd CSK WAM in Warsaw and NMC San Diego signed on Sept. 10, 2001

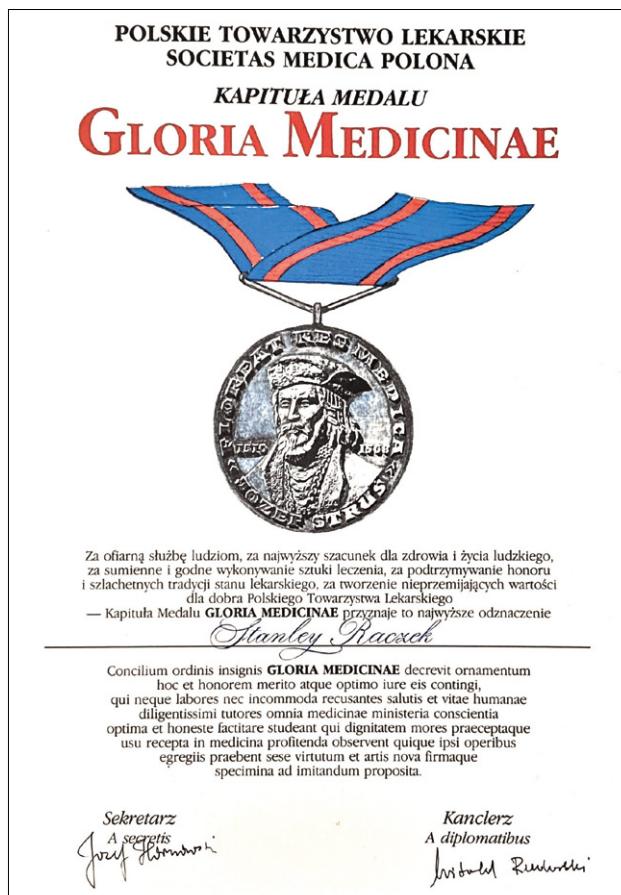
Rycina 6. Kmdr Raczek podczas przyjęcia z okazji przejścia na emeryturę, 9 listopada 2009 r.

Figure 6. CDR Raczek's retirement party, Nov 9, 2009

Wojennej w San Diego RADM Alberto Diaz podpisali „Listy intencyjne”, w których wyrażają „intencję poszukiwania form rozwoju współpracy między obu Ośrodkami” (ryc. 5.). Komandor Raczek brał czynny udział w przygotowaniu tych dokumentów i stał się ich rzetelnym depozytariuszem. Reprodukowane w artykule kopie „Listów” pochodzą z jego archiwum.

Drugi dzień sympozjum, 11 września, poświęcony był m.in. na prelekcje i trening szybkich interwencji psychiatrycznych w sytuacjach masowych katastrof (Special Psychiatric Rapid Intervention Team – SPRINT). Los sprawił, że tego dnia po zakończeniu zajęć doszło do ataku terrorystycznego na wieże World Trade Center w Nowym Jorku i siedzibę Pentagonu w Waszyngtonie. W tych dramatycznych okolicznościach uczestnicy sympozjum mieli okazję sprawdzić praktyczną wartość szkolenia [7].

W 2005 r. komandor Raczek zakończył służbę w NM-CSD i objął stanowisko psychiatry w Bazie Wojskowej dla Marines (żołnierzy Piechoty Morskiej) – Camp Pendleton, około 30 km na północ od San Diego. Równocześnie rozpoczął współpracę z Virtual Reality Medical Center (VRMC) w San Diego nad wykorzystaniem technologii

Rycina 7. Medal *Gloria Medicinæ* przyznany doktorowi Stanleyowi Raczekowi przez Polskie Towarzystwo Lekarskie 20 marca 1998 r.

Figure 7. The *Gloria Medicinæ* Medal awarded to Dr. Stanley Raczek by the Polish Association of Physicians, March 20, 1998

Rycina 8. Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej przyznany doktorowi Stanleyowi Raczekowi przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego 10 sierpnia 2007 r.

Figure 8. The Knight's Cross of the Order of Merit of the Republic of Poland awarded to Dr. Stanley Raczek by the President of the Republic of Poland Lech Kaczyński, Aug. 8, 2007

wirtualnej rzeczywistości (VR) w leczeniu zaburzeń lękowych u żołnierzy i weteranów. Przekonał Prezydenta VRMC, dr. Marka D. Wiederholda, do realizacji tego projektu badawczego w Polsce, która w 2002 r. w koalicji państw NATO przystąpiła do wojny z terroryzmem. Wybór nowo utworzonej Kliniki Psychiatrii i Stresu Bojowego (KPiSB) WIM jako miejsca realizacji projektu VR pozwolił tej placówce włączyć się do głównego nurtu badań nad skutecznymi formami terapii PTSD. Tym samym CDR Raczek osobiście przyczynił się do realizacji zobowiązania zawartego w „Listach Intencyjnych” „aktywnego poszukiwania form przyszłej współpracy w dziedzinie nowoczesnych technik leczniczych, wspólnych szkoleń, wspólnych badań naukowych oraz wymiany informacji medycznej”. Ostatnim akordem aktywnej współpracy doktora Stanleya Raczka z WIM był jego udział wraz z prof. Brendą K. Wiederhold, kierującą realizacją projektu VRMC, oraz zespołem psychiatrów i psychologów KPiSB, 11–12.12.2008 r. w Sympozjum w Wiśle pt. „Jeden cel – dwie drogi: farmakoterapia i psychoterapia”, na którym zaprezentowano wstępne wyniki realizacji tego projektu [8].

Ostatnie 6 miesięcy służby wojskowej doktor Raczek spędził w Marine Corps Air Ground Combat Center 29 Palms, na wyżynnej pustyni w okolicy słynnej Pustyni Śmierci (Death Desert). Dla młodych *marines* był to ostatni trening przed odlotem na wojnę do Iraku i Afganistanu. 9 listopada 2009 r., po ponad 26 latach służby w US Navy, kmdr Stanley W. Raczek przeszedł na emeryturę. Za wzorową służbę w Amerykańskiej Marynarce Wojennej otrzymał szereg medali i wyróżnień, m.in. sześciokrotnie Navy and Marine Corps Achievement Medal, dwukrotnie Overseas Service Medal, Southwest Asia Service Medal, Kosovo Campaign Medal, NATO Medal, Meritorious Unit Commendation Medal, Global War on Terrorism Service Medal oraz National Defense Service Medal. Za służbę w 29 Palms, oprócz Navy and Marine Corps Commendation Medal, otrzymał honorowy dyplom „Pustynnego Szczura”, który sobie bardzo ceni (ryc. 6.).

Po przejściu w stan spoczynku z wojska doktor Stanley Raczek pracował przez 7 lat w VAMC w La Jolla, California (2009–2016), zdobywając uznanie kolegów psychiatrów oraz szacunek pacjentów – weteranów. Jako psychiatra przepracował w USA łącznie 37 lat.

Omawiając działalność doktora Stanleya Raczka na rzecz partnerstwa polskich i amerykańskich psychiatrów wojskowych, należy wymienić również jego najważniejsze dokonania w innych dziedzinach. W 1987 r. był współzałożycielem Stowarzyszenia Polskich Psychiatrów i Neurologów w Ameryce (Association of Polish Psychiatrists and Neurologists in America – APPNA), które potem przekształciło się w Międzynarodowe Stowarzyszenie Psychiatrów Polskich (International Association of Polish Psychiatrists – IAPP). W swoim

Rycina 9. Doktor Stanley Raczek z żoną Marią i córką Katherine, Boże Narodzenie 2010

Figure 9. Dr. Stanley Raczek with his wife Maria and daughter Katherine, Christmas 2010

szczytowym okresie skupiało 140 psychiatrów polonijnych z 27 krajów na 5 kontynentach i 255 psychiatrów z Polski. Doktor Raczek był sekretarzem IAPP, potem jego prezesem oraz wieloletnim redaktorem naczelnym czasopisma organizacyjnego „Forum Psychiatryczne” (Psychiatric Forum). W 1995 r. współorganizował Stowarzyszenie Miast Siostrzanych San Diego–Województwo Warszawskie. Był wieloletnim członkiem zarządu i wiceprezesem tego stowarzyszenia, współpracował z Komitetem Miast Siostrzanych w Warszawie, którego przewodniczącym był prof. Jerzy Woj-Wojciechowski, Prezes Polskiego Towarzystwa Lekarskiego. Doktor Raczek był również wieloletnim prezesem założonego w 2001 r. Stowarzyszenia Lekarzy Polskich w San Diego, m.in. współorganizował dwie duże imprezy charytatywne, z których dochód został przekazany na Hospicjum w Koszalinie oraz na Dom Opieki Społecznej dla Dzieci w Rzeszowskiem.

Za powyższą działalność w 1998 r. doktor Stanley Raczek został uhonorowany najwyższym odznaczeniem Polskiego Towarzystwa Lekarskiego – Medalem „*Gloria Medicinæ*” (ryc. 7.), a w 2007 r. Prezydent RP Lech Ka- czyński odznaczył go Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej (ryc. 8.).

Komandor w stanie spoczynku doktor Stanley W. Raczek wraz z żoną Marią mieszkają nadal w San Diego. Z sentymentem wspominają swoje kontakty z polskimi psychiatrami wojskowymi, ciesząc się z zachowania dobrej pamięci o naszych wspólnych dokonaniach. Radość czerpią również z sukcesów córki Katherine, specjalistki medycyny ratunkowej, Assistant Professor at The Department of Emergency Medicine UT Health San Antonio, Texas (ryc. 9.).

Komandor Stanley W. Raczek swoimi dokonaniem udowodnił, że żyjąc poza krajem, można dobrze służyć Polsce. Niech ten artykuł wraz z refleksjami doktora Raczka, opublikowanymi w tym samym zeszycie „Lekarza Wojskowego” [1], zostaną wpisane do prawie dwustuletniej kroniki współpracy *pro bono* polskich i amerykańskich lekarzy wojskowych [9].

Piśmiennictwo

1. Raczek SW. Refleksje „zdrajcy”. Lek Wojsk, 2021; 99 (2): 95–104
2. Raczek SW, True PK, Friend R C. Suicidal behavior and personality traits. J Pers Disord, 1989; 3 (4): 345–351
3. Raczek SW. Childhood abuse and personality disorders. J Pers Disord, 1992; 6 (2): 109–116
4. Raczek SW, Patten TG. The personality disorder patient in the Military Health Clinic. Navy Med, 1992; 83 (4): 31–35
5. Cook M, Nusbaum A, Raczek SW, Lopez V. Effect of personality profiles on relapse rates of alcoholics. Navy Med, 1997; 88 (3): 27–31
6. Florkowski A. 100-lecie wojskowego leczenia psychiatrycznego. Lek Wojsk, 2020; 98 (4): 237–247
7. Inicki S. Praktyczna lekcja debriefingu. Nowinki Psychiatr, 2002; 51–52: 43–44
8. Inicki S, Tworus R, Szymańska S, et al. Our experiences in the use of VR technology in therapy and prevention of combat related stress disorders in Polish Army. In: Wiederhold BK, ed. New tools to enhance posttraumatic stress disorder diagnosis and treatment. IOS Press, Amsterdam-Berlin-Tokyo-Washington 2012: 139–160
9. Zembrzuski LS. Dr med. Paweł Fitzsimmons Eve i jego udział w powstaniu listopadowym. Lek Wojsk, 1931; 17 (1/4): 67–71